

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1619200406
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Behranová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:1619200406.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Behranovej a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti: Y. V., nar. XX.XX.XXXX a K. V., nar. XX.XX.XXXX, obe trvale bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Senici, so sídlom Vajanského 17, 905 01 Senica, deti matky: Mgr. P. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXXX/XX, XXX XX T., zastúpená JUDr. Vladimírou Hrebíkovou, advokátkou so sídlom Duklianskych hrdinov 2946/6, 901 01 Malacky, a otca: Ing. T. V. PhD., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. U. Y. XXX, XXX XX X. U. Y., o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Senica č. k. 9P 4/2019 - 58 zo dňa 18. marca 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby deti boli zverené do jej osobnej starostlivosti a aby bola pozastavená účinnosť rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 9P 2/2016 - 190, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci zmeny úpravy rodičovských práv a povinností.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie vecne odôvodnil tým, že rozsudkom č. k. 9P 2/2016 - 190 zo dňa 15.03.2017, právoplatným dňa 16.04.2017, Okresný súd Senica rozviedol manželstvo rodičov a schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej boli maloleté deti Y. a K. zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že prvú kalendárnu stredu po právoplatnosti rozsudku prevezme o 7:30 hod. oboch maloletých do osobnej starostlivosti otec po dobu 5 dní, následne v pondelok o 7:30 hod. prevezme oboch maloletých do osobnej starostlivosti matka po dobu 2 dni, následne v stredu o 7:30 hod. prevezme oboch maloletých do osobnej starostlivosti otec po dobu 2 dni a následne v piatok o 7:30 hod. prevezme oboch maloletých do osobnej starostlivosti matka po dobu 5 dní, pričom uvedený rozvrh sa bude cyklicky opakovať. Rodič odovzdávajúci maloletých do osobnej starostlivosti je povinný oboch maloletých v stanovenom čase odovzdať vždy v mieste bydliska druhého rodiča. Rodič odovzdávajúci maloletých je povinný každého z maloletých na odovzdanie riadne pripraviť. Obaja rodičia sú oprávnení maloletých zastupovať a spravovať ich majetok. Dňa 03.10.2018 sa matka dostavila na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (v ďalšom texte „ÚPSVaR“) Malacky a oznámila, že otec maloletého K. učil, ako funguje strelná zbraň, nacvičoval s K. situáciu, keď mal K. nenabitú zbraň v ruke a mal stihnúť namieriť a akože na otca vystreliť ako v roli útočníka skôr, než sa tento k nemu priblíži. K. pokladá za normálne, že môže zlodeja v dome zastreliť. Matka vyjadrila obavy o zdravý vývoj svojho syna. Deti aktuálne navštevujú psychológa v sprievode matky z dôvodu, že majú väčšie sklony k agresívnejšiemu správaniu voči matke aj voči sebe navzájom. Uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Senici, Obvodného oddelenia PZ Šaštín-Stráže zo dňa 21.12.2018 bola odmietnutá vec podozrenia z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže, ktorého sa mal dopustiť otec vyššie uvedeným správaním. V rozhodnutí bolo okrem iného konštatované, že podľa § 56 ods. 8 zákona č. 190/2003 Z.

z. držiteľ zbrane kategórie D môže zveriť zbraň osobe mladšej ako 18 rokov iba pod dohľadom osoby staršej ako 18 rokov. Z priloženej mailovej komunikácie medzi rodičmi (z augusta 2018) je zrejmé, že komunikácia medzi nimi je nedostatočná, nesie sa v nepriateľskom, miestami až útočnom tóne. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že k návrhu bol tiež priložený rozbor, resp. vysvetlenie záverov a postupov zo znaleckého posudku vyhotoveného v konaní o rozvode manželstva, kde sa k tomuto znaleckému posudku vyjadruje PhDr. Tomáš Novák (špičkový odborník na klinickú psychológiu detí, autor mnohých kníh, o.i. aj o striedavej osobnej starostlivosti) a ktorý okrem iného konštatuje, že u otca sa podľa zistených čŕt jeho osobnosti jedná o poruchu osobnosti, pričom súhrn zistených rysov je podľa PhDr. Nováka z hľadiska možností výchovy dieťaťa nevhodný. Matka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne doručila súdu e-mailové podanie v ktorom uvádza, že 26.02.2019 sa maloletý K. v rámci pobytu u otca hral na záhrade sám so športovým lukom a šípom s ostrým hrotom na streche šopy, čo je podľa matky veľmi nebezpečné ako pre malého chlapca, tak pre okolie. Sám maloletý sa k tomu následne priznal. Súd prvej inštancie zdôraznil, že znakom neodkladného nariadenia je neodkladnosť súdneho rozhodnutia (súdnej ochrany). Znamená to, že pre prípad, ak by súd neodkladné opatrenie nenariadil, vzniknuté následky by výrazným spôsobom zhoršili pomery účastníkov, resp. ohrozili výkon rozhodnutia. Inštitút neodkladného opatrenia je použiteľný v situáciách vyžadujúcich okamžitý zásah súdu, pričom je nevyhnutné, aby skutočnosti odôvodňujúce potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov boli aspoň osvedčené a taktiež aby bola osvedčená existencia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia naplnené nie sú. Zo skutočností uvádzaných v návrhu a vyplývajúcich aj z priložených listín je zrejmé, že výkon striedavej osobnej starostlivosti je v súčasnosti zjavne problematický a súd nevyklučuje, že po vykonanom dokazovaní vo veci samej vyvstane potreba zmeny úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom tak, aby bol zabezpečený pokiaľ možno optimálny vývoj detí do budúcnosti. Avšak zároveň je zjavné, že súčasná situácia v rodine, narušené vzťahy medzi rodičmi, problémy v komunikácii i rozdielny výchovný prístup rodičov k deťom sú problémy dlhodobejšieho charakteru. Nejedná sa teda o „akútny“ stav, ktorý by si vyžadoval okamžitú, neodkladnú zmenu úpravy rodičovských práv a povinností. Nie je tu naplnený predpoklad pre nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúci v existencii nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Pokiaľ ide o narábanie so strelnou zbraňou, s touto narábal maloletý K. pod dozorom otca, teda v súlade so zákonom, čo skonštatovala vo svojom rozhodnutí aj polícia. Pokiaľ ide o narábanie maloletého s lukom a šípom, súd má za to, že z informácie uvedenej matkou nemožno bez ďalšieho usudzovať na potrebu neodkladnej úpravy. Aj vzhľadom k tomu, že uvedené správanie bolo oznámené aj ÚPSVaR Malacky, a to dňa 28.02.2019, pričom úrad, ktorý je so situáciou v rodine oboznámený, nepodal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, usudzuje súd, že nešlo o situáciu vyžadujúcu si okamžitú úpravu pomerov. V opačnom prípade by bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nepochybne iniciovaný priamo ÚPSVaR Malacky. Bude preto potrebné vykonať riadne dokazovanie v konaní vo veci samej za účelom zistenia možnosti fungovania striedavej osobnej starostlivosti do budúcnosti či potreby zmeny v doterajšej úprave rodinných pomerov a až na základe výsledkov tohto dokazovania vo veci rozhodnúť. Keďže existenciu bezprostredne hroziacej ujmy záujmom maloletých detí nebola v konaní osvedčená, nepovažuje súd potrebu neodkladnej úpravy pomerov za odôvodnenú, a preto návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Právne svoje rozhodnutie súd odôvodnil ustanoveniami § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (v ďalšom texte „C .s. p.“) a ustanovením § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (v ďalšom texte „C.m.p.“).

4. Proti tomuto uzneseniu v celom rozsahu podala v zákonnej lehote odvolanie matka z odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d.) C .s. p. - konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, písm. f.) C .s. p.- súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h.) C .s. p. - rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (najmä rozpor so záujmami maloletých detí), ako aj § 62 ods. 1 C. m. p. - súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci. Súd prvej inštancie sa nevyporiadal s tým, prečo tak závažné skutočnosti uvádzané v návrhu matkou, na ktoré navyše poukazuje aj Mgr. C. O. vo svojej odbornej správe, nepovažoval za osvedčené. Čo sa týka existencie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy (nie je to obligatórna podmienka pre nariadenie neodkladného opatrenia) želanie detí nebyť v striedavej osobnej starostlivosti a najmä narábanie maloletého K. so strelnou zbraňou nie je nebezpečenstvo bezprostrednej hroziacej ujmy? Súd prvej inštancie uvádza len vágne, nie relevantné dôvody, prečo nie sú naplnené podmienky

pre nariadenie neodkladného opatrenia. Rozhodnutie je tak nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť. Konečný "verdict" opakovane pochybne opiera o.i. len o narušené vzťahy rodičov, ich problémy v komunikácii a rozdielny výchovný prístup, a zároveň konštatuje, že neexistuje nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy bez toho, aby sa vypořiadal s otázkou nutnosti neodkladnej úpravy pomerov práve formou neodkladného opatrenia. Neobstojí ani konštatácia súdu prvej inštancie, že ak by išlo o situáciu vyžadujúcu neodkladnú úpravu pomerov, bol by návrh na nariadenie neodkladného opatrenia iniciovaný priamo ÚPSVaR. K základným právam účastníka konania obsiahnutým v práve na spravodlivý proces patrí aj právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je samotné rozhodnutie súdu založené. Matka uviedla, že má za to, že dôvody napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie dostatočné a správne nie sú. Poukázala na viaceré rozhodnutia či už Ústavného súdu SR alebo Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s potrebou riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Reálnym dôsledkom nezákonného rozhodnutia súdu prvej inštancie je taký skutočný stav vecí, že otec naďalej umožňuje maloletému K. vo veku 6 rokov strieľať z plynovej pištole a zo športového luku pre dospelých s ostrým šípom, maloletý je naďalej čím ďalej tým viac agresívny k matke i k okoliu a maloletá Y. zvýšene masturbuje. So všetkými matkou tvrdenými, ako aj uvádzanými skutočnosťami sa súd prvej inštancie náležite nevysporiadal, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, neúplne zistil skutočný stav vecí a v konečnom dôsledku aj nesprávne právne posúdil vec, keď konal a rozhodol v zjavnom rozpore so záujmami maloletých detí. Treba uviesť, že aj na tomto skutkovom a právnom základe, vznikla počas konania potreba bezodkladnej úpravy pomerov práve nariadením neodkladného opatrenia. Otec naďalej pokračuje vo svojom závadovom konaní, ktorým vyvoláva hrozbu ujmy na zdraví maloletých detí - K. môže nakladať a narábať s plynovou zbraňou, lukom a šípom. Matka sa s oboma deťmi snažila rozumne, a najmä adekvátne ich veku porozprávať tak, ako jej to poradila Mgr. C. O., pričom obe deti sa vyjadrili, že nechcú zostať v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. K. matke povedal, že by chcel byť u nej celý týždeň a 1 deň u otca a Y. sa vyjadrila, že jej "striedanie" nevyhovuje, avšak konkrétny návrh, ako by si to predstavovala matke uviesť nevedela. Matka navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že rozhodne o zverení (alter. ponechaní) oboch maloletých detí v osobnej starostlivosti matky, eventuálne o povinnosti otca vydať obe maloleté deti do osobnej starostlivosti matky. Ak by však odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je neurčité, protirečivé, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné, matka navrhuje aby toto uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na opätovné rozhodnutie.

5. Otec sa k odvolaniu matky nevyjadril.

6. Kolízny opatrovník maloletých detí navrhol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia matky zamietnuť.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas § 362 ods. 1 C. s. p.) oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) C. s. p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C. s. p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) C. s. p. v spojení s § 62 ods. 1 „C. m. p.“), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 C. m. p.) a dôvodmi odvolania (§ 66 C. m. p.), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 C. m. p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p. á contrario) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdiť ako vecne správne.

8. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky nariadenia neodkladného opatrenia odôvodňujúce zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky.

9. Podľa § 2 C. m. p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia C. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 325 ods. 1 C. s. p. neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Podľa § 328 ods. 1 C. s. p. ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

12. Po preskúmaní obsahu spisu, napadnutého rozhodnutia a odvolania matky odvolací súd požiadal kolízneho opatrovníka o prešetrenie pomerov na strane rodičov i maloletých detí (aj vhodným výsluchom maloletých), zameraných najmä na zistenie skutočností viažúcich sa k tvrdeniam matky obsiahnutým v odvolaní. Odvolací súd požiadal aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách o vyjadrenie, ako postupovali po podnete matky zo dňa 27.02.2019, resp. predchádzajúcom stretnutí s matkou dňa 03.10.2018.

13. Z vyjadrenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách vyplynulo, že tento úrad spolupracoval s kolíznym opatrovníkom (ÚPSVaR v Senici) i Okresným riaditeľstvom PZ Šaštín - Stráže, vykonali šetrenie v domácnosti matky v jej novom bydlisku v R. a konštatovali, že matka má vytvorené vhodné podmienky na riadnu starostlivosť o maloletých. V pripojenej správe úradu zo dňa 14.12.2018 (adresovanej Okresnému riaditeľstvu PZ Senica, Obvodné oddelenie PZ Šaštín Stráže) sa konštatuje, že sociálnym šetrením v domácnostiach obidvoch rodičov, ktorí majú maloleté deti v striedavej starostlivosti neboli zistené žiadne závažné nedostatky, ktoré by bránili vo výchove maloletých detí. Deti majú v obidvoch domácnostiach vhodné podmienky na bývanie.

14. Kolízny opatrovník vo svojej správe zo dňa 09.05.2019 podrobne uviedol priebeh sociálneho šetrenia v domácnosti otca, kde sa v tom čase nachádzal maloletý K., maloletá Y. bola v tom čase v škole. Dňa 07.05.2019 kolízny opatrovník vykonal pohovor s maloletými deťmi, s každým osobitne za účasti psychologičky, obaja rodičia boli o pohovore informovaní. Maloletý K. sa vyjadril tak, že má záujem bývať aj s matkou aj s otcom, vyhovuje mu, ako sa so sestrou striedajú u rodičov. Na otázku či striedal zbraň uviedol, že áno, raz u tatina a opísal, že zbraň držal tatino a odvtedy tú zbraň nevidel. Počas pohovoru pôsobil veselo a správal sa bezprostredne. Maloletá Y. pôsobila nervózne a bojzливо. Uviedla, že nechce bývať len u maminy a len u tatina, vyhovuje jej to takto, že sa s bratom striedajú, uviedla, že mala strach, že bude zverená len maminke alebo len tatkov. Na otázku ako manipulovala so skutočnou zbraňou opísala situáciu podobne ako jej brat, stalo sa to raz, otec im dal ochranné okuliare a štipule do uší, otec zbraň držal. Odvtedy zbraň v dome nevidela a nemá vedomosť, kde sa nachádza. Podľa psychologičky hyperaktívne správanie mal. K. a jeho vzťah k zbraňam nemusí prameniť z toho, že by mal otec na neho vplyv, ale môže to vyplývať z osobnostných dispozícií dieťaťa. Otcovi bolo odporúčané, aby zväžil, či sa spolu s matkou nezúčastnia psychologického poradenstva ohľadne vzájomnej komunikácie medzi sebou. Tiež bolo odporúčané, aby navštevovali pravidelne psychologickú poradňu s mal. K.. Kolízny opatrovník uzavrel, že obe deti majú veľmi pozitívny vzťah k obojmu rodičovi, rodičia sa im venujú a zabezpečujú starostlivosť v ich najlepšom záujme. Vzťahy medzi rodičmi sú veľmi napäté. Obe deti prejavili záujem zostať v striedavej osobnej starostlivosti u oboch rodičov a preto kolízny opatrovník odporučil zamietnuť návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia.

15. Na základe uvedených skutočností sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že potreba bezodkladnej úpravy pomerov maloletých detí nie je daná. Tvrdenia matky obsiahnuté v jej návrhu, resp. odvolaní o „tak zásadnej, významnej a podstatnej zmene okolností, ktorá vyslovene neodkladne žiada zmenu pôvodného súdneho rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti“, odvolací súd nemal osvedčené. Z vyjadrenia kolízneho opatrovníka, ktorý vykonal sociálne šetrenie a vhodným spôsobom zisťoval aj názory maloletých detí, vôbec nevyplýva v záujme „riadneho a nerušeného osobnostného a duševného vývoja“ potreba „okamžitého zásahu štátnej moci formou neodkladného opatrenia“, ako uvádza matka vo svojom návrhu. Naopak, predbežne sa javí, že deťom vyhovuje striedavá osobná starostlivosť, chcú tráviť rovnaký čas s matkou aj otcom (ako sa vyjadrili samotné deti), pričom neboli zistené skutočnosti, z ktorých by sa dalo vyvodiť že maloletým hrozí akákoľvek ujma. Nepotvrdilo sa ani tvrdenie o narábaní maloletého so strelnou zbraňou. Odvolací súd tak dospel k záveru, že pomery, v ktorých sa maloleté deti nachádzajú, sú pre ne vyhovujúce, tak u matky ako aj u otca. Nejedná sa o situáciu, ktorá by si vyžadovala bezodkladnú úpravu pomerov neodkladným opatrením. Odvolací súd dodáva, že nakoľko sa vedie konanie vo veci samej o návrhu matky na zmenu úpravy práv a povinností k maloletým deťom, v uvedenom konaní bude vykonané dokazovanie, v rámci ktorého sa súd relevantným spôsobom vysporiada s tvrdeniami matky, uvádzanými v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. v odvolaní, okrem iných aj týkajúcich sa osobnostných čŕt otca, či príčinám agresívneho správania sa mal. K. a zvýšeného napätia mal. Y.. V konaní vo veci samej bude súd dokazovanie viesť tak, aby zistil, či skutočne nastala podstatná zmena pomerov odôvodňujúca zmenu právoplatného rozsudku o úprave práv a povinností k maloletým deťom, a najmä či táto zmena je na prospech maloletým (nie ich rodičom). Tak ako súd prvej inštancie, tak aj odvolací súd sa v

preskúmanej veci zameral len na zistenie okolností potrebných pre posúdenie dôvodnosti návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia.

16. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 C. s. p. napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

17. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať dovolanie (§ 421 ods. 2 C. s. p.).